

Nieuwe Huisvesting voor Basisschool Spoorweg Doetinchem

Memo Gezondheidsaspecten (herziene versie d.d. 9 januari 2025)

In opdracht van gemeente Doetinchem

Datum: 9-1-2025

Team Milieu en Gezondheid, GGD NOG

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Situatie	3
3	Gezondheid in Ruimtelijke Plannen.....	3
4	Gezondheidsaspecten.....	4
5	Conclusies en Advies.....	7
6	Afsluitend.....	7
7	Bijlage 1. Afweging en Toelichting Bodem	8

1 Inleiding

De GGD heeft een adviesverzoek ontvangen van de gemeente Doetinchem voor de nieuwbouw van een basisschool aan de Spoorstraat te Doetinchem.

In dit rapport geven wij enkele adviezen mee om de effecten op de gezondheid van de leerlingen en omwonenden nog scherper inzichtelijk te maken en zowel te kunnen beschermen als bevorderen. Op deze manier hopen wij bij te dragen aan een goede afweging van het gezondheidsaspect in de eventuele verdere ontwikkeling van dit plan.

Dit rapport betreft een herziene versie. Er is op het gebied van bodem- en terreingebruik aanvullende informatie verstrekt waardoor ons advies gewijzigd is. Ons advies betreft de overige onderwerpen is ongewijzigd maar eveneens opgenomen in deze rapportage.

2 Situatie

De locatie is gelegen aan de oostzijde van Doetinchem. Het perceel grenst aan de zuidwestzijde aan het spoor, waardoor de basisschool zich op zeer korte afstand van het spoor zal gaan bevinden. Aan de zuidoostzijde ligt een doorgaande ingegraven weg (50 km/u). Aan de oostzijde ligt een woon-zorgcentrum voor jongeren met een licht verstandelijke beperking. Hierover worden zorgen geuit door ouders en buurtbewoners dat de basisschool te grote prikkels zal vormen voor de bewoners van dit woon-zorgcentrum. Omdat de GGD geen expertise heeft over deze specifieke doelgroep, kunnen wij hier geen uitspraken over doen. Daarom gaat dit adviesrapport alleen in op de milieugezondheidsaspecten van de nieuw te bouwen basisschoollocatie.

3 Gezondheid in Ruimtelijke Plannen

De leefomgeving waarin we wonen, werken en leven heeft invloed op onze gezondheid. Een gezonde leefomgeving is een leefomgeving die bewoners als prettig ervaren, waar gezonde keuzes gemakkelijk en logisch zijn, en waar negatieve invloed op gezondheid zo klein mogelijk is. Het gaat dus om gezondheidsbescherming en gezondheidsbevordering.

Er zijn veel factoren die de gezondheid van mensen beïnvloeden, zowel in positieve als in negatieve zin. De leefomgeving speelt bij veel van deze factoren een rol. Op het gebied van leefstijl zijn er zowel gunstige als ongunstige toekomstige ontwikkelingen. Minder mensen roken en meer mensen bewegen. Daar staat tegenover dat meer mensen te zwaar zijn. Ongezonder gedrag is verantwoordelijk voor bijna 20 procent van de ziektelast. Roken is hiervan de belangrijkste oorzaak. Een ongezond binnen- en buitenmilieu veroorzaakt 4 procent van de ziektelast, met luchtverontreiniging als de belangrijkste oorzaak. Lokaal kan dit flink variëren, zo tussen de 4 en 14%.

De GGD kiest bij de adviezen een combinatie van gezondheid beschermende en gezondheid bevorderende factoren. Landelijk is een aantal kernwaarden opgesteld. Deze zijn als volgt samen te vatten:

Kernwaarden voor een Gezonde Leefomgeving	
Woonomgeving	Kinderen groeien op in een rookvrije omgeving Voor iedereen zijn er -dichtbij en toegankelijk- aantrekkelijke plekken De leefomgeving draagt bij aan een gezond gewicht Wonen en druk verkeer zijn gescheiden Functies (wonen, werken, voorzieningen) zijn goed gemengd, overlastgevende bedrijven staan op afstand
Mobiliteit	Actief vervoer (lopen en fietsen) is in beleid, ontwerp en gebruik de standaard Tussen kernen zijn goede (e-)fiets en OV-verbindingen
Gebouwen (woningen, scholen, etc.)	Het binnenklimaat is prettig en gezond Minimaal één zijde (gevel) van een woning is aangenaam Er zijn voldoende betaalbare levensloopgeschikte woningen

4 Gezondheidsaspecten

Het uitgangspunt van GGD is het bevorderen van een gezonde leefomgeving. Daarvoor wil de GGD graag de onderstaande aspecten onder de aandacht brengen. De bodemkwaliteit is daarvoor het belangrijkste.

Bodem

Binnen het onderwerp bodem zijn door middel van overleg met gemeente en een extern bodemadviseur nieuwe informatie beschikbaar gekomen om te komen tot een passend advies.

Onderhavige rapportage vervangt daarmee het eerdere en gelijknamige GGD advies d.d. 14-11-2024.

Naar aanleiding van de duiding door de bovengenoemde bodemadviseurs is helder geworden dat er, mits als er wordt voldaan aan voorwaarden de planlocatie op het gebied van bodemkwaliteit geschikt en veilig kan worden gemaakt voor de beoogde doelgroep.

De GGD stelt de voorwaarden voor het veilige gebruik van deze locatie niet vast. Deze expertise ligt bij bodemadviseurs. Tijdens het overleg met de bodemadviseurs d.d. 9-1-2025 zijn de volgende mogelijke voorwaarden voor de planlocatie besproken:

- Het toepassen van een schone leeflaag
- Het verbod op het gebruik van grondwater

- Het niet bouwen boven verontreinigingen
- Het toepassen van waterleidingen buiten de verontreinigingscontouren
- Speelterrein boven verontreinigde bodem afwerken met steenachtige gesloten verharding.
- Het niet toepassen van groente- of fruit aanplant binnen de invloedssfeer van de verontreinigde bodem

Met in achtneming van de nader te bepalen voorwaarden ziet de GGD op het gebied van bodemgebruik geen belemmeringen voor het realiseren van de basisschool. Naast advies over het bodemgebruik geeft de GGD in de volgende paragrafen verdere handvaten om bij het ontwerp en de bouw rekening mee te houden.

Trillingen

Het GGD-advies is om vast te houden aan de conclusies van de quickscan trillingshinder. Dat wil zeggen, zonder vervolgonderzoek niet te bouwen op minder dan 20 meter voor de basisschool zelf. De minimumafstand voor een BSO en KDV wordt geadviseerd op 45 meter.

Geluid

De geluidsbelasting ligt aan de hoge kant, namelijk tot 60 dB overdag in tegenstelling tot de GGD-advieswaarde van 50 dB. We adviseren daarom om het nieuwe schoolgebouw uit te rusten met een geluidsluwe, aangename zijde. Dat wil zeggen, een zijde die niet grenst aan overlastgevende bronnen zoals het spoor, maar ook parkeerplaatsen en/of airco-units. Bij de indeling van de school kan vervolgens rekening worden gehouden met deze geluidsluwe zijde. Situeer bijvoorbeeld klaslokalen aan deze zijde. Dit is niet alleen bevorderlijk voor de geluidsoverlast, maar ook de lucht zal aan deze zijde schoner zijn. Dit advies kan tevens worden meegenomen voor het woon-zorgcentrum, met de nieuw te bouwen basisschool als bron van overlast. Zorg bijvoorbeeld dat het schoolplein niet direct grenst aan het terrein van het woon-zorgcentrum.

Om geluidsoverlast van het spoor te beperken kan daarnaast ook worden gedacht aan een geluidswal op zo kort mogelijke afstand van het spoor. Dit heeft ook positief effect voor de rest van de nabije omgeving.

Verkeer

De nieuw te bouwen basisschool zal gepaard gaan met meer verkeersbewegingen in de omliggende wijk. Dit heeft een negatief effect op de rust, veiligheid en luchtkwaliteit in de wijk. Er zijn verschillende mogelijkheden om hier als gemeente mee om te gaan. Zorg dat auto's niet direct bij de school kunnen komen, maar organiseer bijvoorbeeld een Kiss and Ride zone op afstand. Houd hierbij wel rekening met de toegankelijkheid van de school voor mensen/leerlingen met een beperking. Aanvullend is het advies om het gebruik van fietsen en wandelen te stimuleren en daarmee het autogebruik te ontmoedigen. Dit draagt bovendien bij aan gezondheidsbevordering door extra beweging. Dit kan bereikt worden door bijvoorbeeld in de buurt van de school voorrang te verlenen aan voetgangers en fietsers, autoluwe zones te creëren en brede en veilige fietspaden en trottoirs aan te leggen.

Groen en klimaat

Met het veranderende klimaat neemt niet alleen de hitte toe, maar ook UV-blootstelling, wateroverlast, verdroging en de lengte van het pollenseizoen en andere infectieziekten. Zorg in het kader van zowel hitte als UV-straling voor een voldoende groen schoolplein. Dit kan tevens positieve invloed hebben op de geluidsoverlast van en richting de school, de ontwikkeling van kinderen, beweegvriendelijkheid bij zowel kinderen als volwassenen en de mentale gezondheid. Een groene buffer tussen de basisschool en zowel het woon-zorgcentrum als de woonwijk aan de noordkant kan hierom ook veel positieve effecten hebben. Bestaande bomen hebben hierbij het meeste effect. Het advies is daarom ook om bestaande bomen zo veel mogelijk te laten staan, ook als dit in eerst instantie onhandig lijkt voor zware mobiele werktuigen. Denk naast bomen en struiken ook aan schaduwdoeken, bijvoorbeeld boven zandbakken.

Hogere gemiddelde temperaturen leiden daarnaast tot een langer en heviger pollenseizoen en het voorkomen van infectieziekten, veroorzaakt door muggen, teken of eventueel (besmet) water. Dit zal vervolgens kunnen leiden tot hoger ziekteverzuim onder zowel leerlingen als docenten en direct omwonenden. Houd hierom rekening met de keuze van beplanting en maak hierbij gebruik van de [Bomentabel](#) of het [Bomenkompas](#). De aanleg van waterbronnen of voorzieningen voor waterberging heeft een positief effect op het klimaat en hittestress. Zorg hierbij in het kader van toenemende risico's op infectieziekten wel dat het hierbij niet gaat om te lang stilstaand water en zorg dat waterbergingsvoorzieningen niet aantrekkelijk worden voor mensen om hun hond langs uit te laten. Om deze reden worden wadi's direct op schoolpleinen niet aangeraden.

Binnenklimaat

Kinderen brengen een groot deel van hun tijd binnen in een klaslokaal door. Een gezond binnenmilieu in de school is dus erg belangrijk. Hierbij helpt de aangename en luwe zijde welke onder het kopje 'geluid' al werd toegelicht. Verder adviseren wij om rekening te houden met voldoende ventilatievoorzieningen die eenvoudig bediend kunnen worden. Vanwege het grote aantal mensen kan een klaslokaal snel onaangenaam aanvoelen, waarbij temperatuur, stoffen en geurtjes zich snel op kunnen hopen. Zorg hierbij dat de (zowel mechanische als natuurlijke) ventilatietoevoer zich aan de schone zijde van het gebouw bevindt.

Houdt daarnaast rekening met het veranderende klimaat en zorg voor voldoende zonwering aan de buitenzijde van het gebouw. Scholen hebben vaak platte daken, waaronder het erg heet kan worden in de zomer. Overweeg daarom, ook voor de biodiversiteit, om een groen dak aan te leggen.

Bewegen en Participatie

Zorg dat het schoolplein ook buiten schooltijden toegankelijk is, zodat deze tevens als veilige speel- en beweegplek kan dienen voor de omgeving. Zorg vooral op dit onderwerp voor een goed participatieproces met de omwonenden. Omdat de huidige functie van het perceel een hondenlosloopterrein is, heeft het terrein al een gebruiks- en beweegfunctie voor de wijk. Om te voorkomen dat dit verloren gaat en om nog steeds van meerwaarde te zijn voor gezonde leefomgeving is het erg belangrijk dat het nieuwe schoolplein aansluit bij de wensen en behoeften van de omwonenden. Dankzij participatie van omwonenden kunnen geluid, verkeer en eventuele andere hinderbronnen anders worden beleefd. Bovendien kan het (praktische) zorgen en vragen van

omwonenden wegnemen. Mochten de zorgen zodanig ernstig zijn kan het zinvol zijn om een onafhankelijk mediator in te schakelen.

5 Conclusies en Advies

Vanuit de GGD zien wij de bodemkwaliteit als belangrijkste voorwaarde voor het bouwen van een basisschool op deze locatie. Met inachtneming van nader te omschrijven maatregelen welke toegespitst zijn op het inrichtingsplan ziet de GGD geen belemmeringen voor het realiseren van een basisschool op deze locatie.

Verder willen wij de volgende aanvullende adviezen meegeven:

1. Gezondheidsbescherming
 - a. Blijf voor de basisschool op tenminste 20 meter afstand van het spoor om trillingshinder te voorkomen.
 - b. Omdat de geluidsbelasting op de planlocatie aan de hoge kant ligt adviseren wij om het schoolgebouw uit te rusten met een geluidluwe aangename zijde en hier rekening mee te houden bij de indeling van het gebouw. Overweeg daarnaast om een geluidswal te plaatsen, zo dicht mogelijk bij het spoor.
 - c. Organiseer een Kiss and Ride zone op afstand van de school. Zo wordt overlast van verkeer en luchtverontreiniging in de directe omgeving beperkt.
2. Gezondheidsbevordering
 - a. Zorg voor een veilige omgeving voor lopers en fietsers om actief vervoer extra te stimuleren. Denk aan autoluwe zones, brede en veilige fietspaden en voorrang aan fietsers en lopers.
 - b. Houd rekening met toenemende hittestress op het schoolplein. Zorg voor voldoende schaduw als bescherming tegen UV-straling en maak gebruik van eventuele bestaande bomen.
 - c. Beperk de kansen voor infectieziekten door bij nieuw groen rekening te houden met het Bomenkompas en stilstaand water te voorkomen.
 - d. Zorg in schoolgebouwen voor voldoende ventilatiemogelijkheden en denk aan klimaatadaptieve maatregelen zoals zonneschermen en groene daken.
 - e. Houd rekening met de toegankelijkheid van het schoolplein buiten schooltijden en zorg dat het schoolplein zo is ingericht dat het zijn gebruiksfunctie voor de rest van de buurt (deels) behoudt.

Als laatst willen wij meegeven dat wij ook bij de verdere uitwerking van dit plan graag als adviseurs blijven meedenken. Betrek ons in een later stadium dus vooral opnieuw.

6 Afsluitend

We hopen u hiermee van voldoende advies te hebben voorzien. Mochten er nog vragen zijn verzoeken wij u contact op te nemen met Team Medische Milieukunde via mmk@ggdnog.nl.

Meer informatie over onze werkwijze rondom de omgevingswet vindt nu op onze website:

<https://www.ggdnog.nl/omgevingswet>

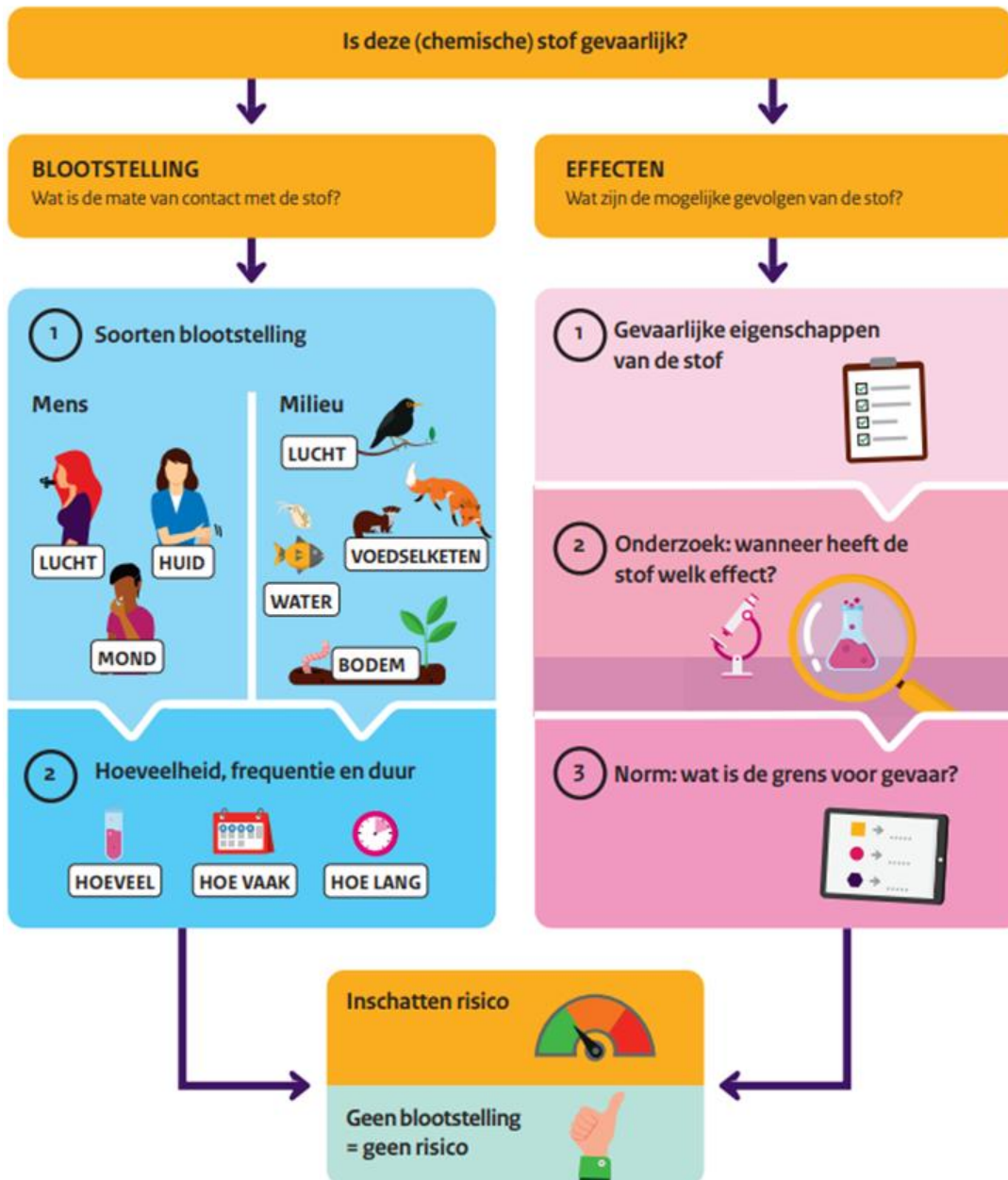
Bijlage 1. Afweging en toelichting Bodem

In deze bijlage delen wij de afweging die de GGD heeft gemaakt om het gedeelde bodemrapport te beoordelen. Deze beoordeling is gedaan vanuit onze expertise als gezondheidsdienst. Officieel is de Omgevingsdienst de aangewezen partij om milieutoetsingen op bodemkwaliteit uit te voeren.

Voor gevoelige bodemfuncties (wonen met tuin, moestuin, plaats waar kinderen spelen) kan getoetst worden aan de achtergrondwaarden (waarde zoals die van nature voorkomt in de bodem). De gezondheidsambitie is dat de bodem in woongebieden ten minste voldoet aan de kwaliteit wonen.

Daar waar deze ambitie niet haalbaar is dient te worden getracht om risico's tot een minimum te beperken. Hierbij kan gedacht worden aan het aanbrengen van leeflagen en het vaststellen van voorwaarden voor het gebruik van het terrein.

EEN
GEZOND
HOUST

Algemene maatregelen bij bodemverontreinigingen

- Als er sprake is van een bodemverontreiniging met risico op negatieve gezondheidseffecten, dan is het advies om te saneren. De uitvoering daarvan kan op verschillende manieren, bijvoorbeeld het uitgraven van de verontreiniging of het aanbrengen van een schone leeflaag van tenminste 100 cm dikte.
- Realiseer gevoelige bestemmingen zoveel mogelijk op grond met gezondheidskundig voldoende bodemkwaliteit
- Wanneer er sprake is van grondwaterverontreiniging wordt geadviseerd te beoordelen of er bij het gebruik van het grondwater risico's zijn voor de mens. Als dit het geval is, zal een saneringsplan opgesteld moeten worden. Het verbieden van het oppompen van grondwater kan hier een onderdeel van zijn.

